

**BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO PRAVDE**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O
VOLONTIRANJU**

Sarajevo, mart 2010. godine

Na osnovu člana IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na ____ sjednici Predstavničkog doma, održanoj ____ 2010. godine i na ____ sjednici Doma naroda, održanoj ____ 2010. godine, usvojila je

PRIJEDLOG

**ZAKON
O
VOLONTIRANJU**

POGLAVLJE I OPŠTE ODREDBE

**Član 1.
(Predmet zakona)**

Ovim zakonom definišu se osnovni pojmovi u vezi sa volontiranjem, uslovi volontiranja, osnovna načela volontiranja, prava i dužnosti volontera, organizatora volontiranja, uslovi zaključivanja ugovora o volontiranju, izdavanje potvrde o volontiranju, državna nagrada za volontiranje, te nadzor nad primjenom ovog zakona.

**Član 2.
(Značaj volontiranja)**

- (1) Volontiranje je aktivnost od interesa za Bosnu i Hercegovinu kojom se doprinosi poboljšanju kvaliteta života, aktivnom uključivanju građana u društvene procese i razvoju humanijeg i ravnopravnijeg demokratskog društva.
- (2) Ulogu i značaj volontiranja potrebno je prenijeti djeci i mladima kroz školovanje u odgojno-obrazovnim ustanovama u Bosni i Hercegovini.

**Član 3.
(Volontiranje i dugoročno volontiranje)**

- (1) Volontiranje u smislu odredaba ovoga zakona je dobrovoljno ulaganje ličnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit drugog lica ili za opštu dobrobit bez naknade, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Dugoročno volontiranje je obavljanje volontiranja dužeg od 20 sati sedmično najmanje tri mjeseca bez prekida.

Član 4.
(Izuzeci od volontiranja)

Volontiranjem se, u smislu ovog zakona, ne smatra:

- a) dobrovoljno obavljanje usluga ili aktivnosti koje su u suprotnosti sa Ustavom BiH, drugim propisima BiH i preuzetim međunarodnopravnim obavezama,
- b) stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad) uređeno Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 26/04, 7/05 i 48/05), (u daljem tekstu: Zakon o radu), ili drugim propisima,
- c) obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedno lice obavezno da pruži drugom licu na osnovu zakona, drugih propisa ili ugovora, osim ugovora o volontiranju,
- d) izvršavanje posebnih obaveza u skladu sa sudskim odlukama i presudama,
- e) obavljanje usluga ili aktivnosti koje su uobičajene u porodičnim, prijateljskim ili komšijskim odnosima i
- f) obavljanje usluga ili aktivnosti koje se odnose na besplatno i nepovratno davanje imovine, novca i besplatno davanje na upotrebu pokretne i nepokretne imovine.

Član 5.
(Volonter i maloljetni volonter)

- (1) Volonter je u skladu sa odredbama ovog zakona poslovno sposobno lice koje volontira u Bosni i Hercegovini, odnosno koje volontira u inostranstvu u skladu sa važećim nacionalnim i međunarodnim propisima, ukoliko drugačije nije uređeno ovim zakonom.
- (2) Maloljetni volonter je lice od 15 do 18 godina na koga se primjenjuju posebni principi zaštite maloljetnih volontera u skladu sa članom 11. ovog zakona.

Član 6.
(Organizator volontiranja)

- (1) Volontiranje organizuje organizator volontiranja.
- (2) Organizator volontiranja može biti:
 - a) državni i entitetski organi uprave,
 - b) organi jedinica lokalne samouprave,
 - c) javne ustanove i
 - d) javne i privatne visokoškolske ustanove,
 - e) svako pravno lice registrovano u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 32/01, 42/03 i 63/08).

Član 7.
(Korisnik volontiranja)

Korisnik volontiranja je fizičko ili pravno lice koje prima usluge volontera u skladu sa članom 3. ovog zakona.

POGLAVLJE II OSNOVNA NAČELA VOLONTIRANJA

Član 8.

(Načelo zabrane diskriminacije volontera i korisnika volontiranja)

- (1) Organizator volontiranja dužan je da postupa prema volonteru u skladu sa načelom jednakih mogućnosti za sva lica bez obzira na: uzrast, rasu, boju kože, jezik, vjeru, pol, polnu orijentaciju, rod i rodno izražavanje, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovinsko stanje, obrazovanje, društveni položaj, bračno stanje, porodične obaveze, članstvo ili nečlanstvo u političkoj stranci, udruženju ili sindikatu, fizičke ili duševne poteškoće ili oboljenja i druge lične karakteristike ako drugačije ne proizlazi iz prirode volonterske aktivnosti, mogućnosti samog volontera ili ako nije drugačije uređeno ovim zakonom.
- (2) Organizator volontiranja i volonter dužni su da postupaju prema korisnicima volontiranja prema načelu jednakih mogućnosti za sva lica bez obzira na: uzrast, rasu, boju kože, jezik, vjeru, pol, polnu orijentaciju, rod i rodno izražavanje, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovinsko stanje, obrazovanje, društveni položaj, bračno stanje, porodične obaveze, članstvo ili nečlanstvo u političkoj stranci, udruženju ili sindikatu, fizičke ili duševne poteškoće ili oboljenja i druge lične karakteristike.

Član 9.

(Načelo zaštite korisnika volontiranja)

- (1) Organizatori volontiranja dužni su da posvete naročitu pažnju odabiru i edukaciji volontera koji volontira sa sljedećim grupama korisnika volontiranja: djecom, licima sa invaliditetom, licima sa teškoćama u razvoju, starim i nemoćnim licima, bolesnim licima ili licima koja su potpuno ili djelimično lišena poslovne sposobnosti, uz posjedovanje ličnih znanja, iskustava i sposobnosti za rad sa tim grupama korisnika volontiranja.
- (2) Volontiranje kojim se pružaju usluge djeci, licima sa invaliditetom, licima sa poteškoćama u razvoju, starim i nemoćnim, bolesnim licima ili licima koja su potpuno ili djelimično lišena poslovne sposobnosti zabranjeno je:
 - a) licu kojem traje mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja ili obaveznog liječenja od ovisnosti ili zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti koja je u vezi sa djelatnošću volontiranja i
 - b) pravosnažno osuđenom licu za krivično djelo protiv života i tijela, protiv sloboda i prava građana, protiv polnog integriteta, protiv braka i porodice, protiv zdravlja ljudi, te licima prema kojima je izrečena prekršajno-pravna sankcija zbog nasilja u porodici.

Član 10.

(Načelo zabrane iskorištavanja volontera)

- (1) Zabranjeno je volontiranje kojim se zamjenjuje rad koji obavljaju radnici zaposleni u skladu sa Zakonom o radu, kao i volontiranje koje zamjenjuje poslove koje obavljaju izvršioци poslova na osnovu ugovora o djelu.
- (2) Zabranjeno je volontiranje u trajanju dužem od 40 sati sedmično u periodu dužem od šest mjeseci bez prekida.
- (3) Zabranjeno je volontera iskorištavati i zloupotrebljavati u svrhu sticanja ili povećanja profita.

Član 11.
(Načelo zaštite maloljetnih volontera)

- (1) Maloljetno lice sa navršениh 15 godina i starije maloljetno lice može sklopiti ugovor o volontiranju i volontirati samo uz pisanu saglasnost zakonskog zastupnika (u daljem tekstu: maloljetni volonter).
- (2) Maloljetni volonter može volontirati isključivo na aktivnostima u skladu sa svojim uzrastom, fizičkim, psihičkim i moralnim stepenom razvoja i vještinama koje ne predstavljaju rizik za njihovo zdravlje, razvoj i uspjeh u izvršavanju školskih obaveza.
- (3) Volontiranje maloljetnog volontera obavlja se uz obavezni nadzor organizatora volontiranja i zakonskog zastupnika maloljetnog volontera.
- (4) Licima mlađim od 18 godina zabranjeno je volontiranje od 20.00 časova do 07.00 časova narednog dana.
- (5) Organizator volontiranja mora posebnu pažnju posvetiti zaštiti dobrobiti i zdravlja maloljetnih volontera.
- (6) Maloljetni volonteri ne smiju biti izloženi:
 - a) volontiranju van granica Bosne i Hercegovine bez saglasnosti zakonskog zastupnika te bez pratnje zakonskog zastupnika ili organizatora volontranja,
 - b) dugoročnom volontiranju,
 - c) volonterskom radu na naročito teškim fizičkim poslovima, na radovima koji se obavljaju pod vodom ili pod zemljom, kao i na drugim poslovima koji bi mogli predstavljati povećan rizik za njihov život, zdravlje, psihofizički razvoj, polni integritet i izvršenje školskih obaveza.
- (7) Maloljetni volonter ne smije obavljati dugoročno volontiranje.
- (8) Maloljetni volonter ima sva prava volontera određena ovim zakonom.

Član 12.
(Obrazovanje o volonterizmu)

- (1) Uloga i značaj volonterizma prenosi se djeci i mladima formalnim i neformalnim obrazovanjem.
- (2) Maloljetno lice mlađe od 15 godina može biti uključeno u obavljanje vaspitno-obrazovnih volonterskih aktivnosti kao aktivnosti usmjerenih ka opštem dobru i vaspitanju za volontiranje, i to samo u svrhu vaspitanja i obrazovanja na način koji doprinosi njegovom razvoju i socijalizaciji, uz uslov da je organizator volontiranja vaspitno-obrazovna ustanova, ustanova socijalne zaštite ili drugo pravno lice koje organizuje volontiranje u vaspitne i obrazovne svrhe uz saglasnost nadležnih tijela vaspitno-obrazovnih ustanova ili ustanova socijalne zaštite.
- (3) U slučaju iz stava (2) ovog člana organizator volontiranja obavezno pribavlja pisanu saglasnost zakonskog zastupnika maloljetnog volontera.
- (4) Lice iz stava (2) ovog člana može prestati da obavlja volonterske aktivnosti u bilo kojem trenutku bez saglasnosti zakonskog zastupnika.

Član 13.
(Načelo zaštite osoba djelimično i potpuno lišenih poslovne sposobnosti)

- (1) Lice djelimično lišeno poslovne sposobnosti može volontirati u dijelu preostale poslovne sposobnosti na aktivnostima prilagođenim njegovim mogućnostima.
- (2) Zabranjeno je volontiranje licu koje je potpuno lišeno poslovne sposobnosti.

Član 14.
(Načelo besplatnosti volontiranja)

- (1) Volonter ne može volontiranje uslovljavati ispunjenjem neke usluge (davanja, činjenja, propuštanja ili trpljenja) ili sticanjem imovine, novčane naknade ili koristi.
- (2) Novčanom naknadom ili imovinskom koristi za volontere ne smatraju se sljedeće novčane naknade troškova volontiranja:
 - a) računom potvrđene novčane naknade isplaćene za plaćanje poslovne odjeće, opreme i predmeta za zaštitu potrebnih za volontiranje,
 - b) računom potvrđene novčane naknade isplaćene u svrhu troškova putovanja, smještaja i ishrane koji nastanu u vezi s volontiranjem,
 - c) računom potvrđene novčane naknade isplaćene u svrhu troškova ishrane, zbrinjavanja i obuke životinje u vlasništvu volontera koja učestvuje u aktivnostima volontiranja,
 - d) novčane naknade isplaćene u svrhu plaćanja medicinskih usluga i vakcina primljenih u svrhu obavljanja volontiranja,
 - e) novčane naknade isplaćene za troškove edukacije izvan školskog sistema potrebne za volontiranje,
 - f) računom potvrđene novčane naknade isplaćene u svrhu troškova koji nastanu u vezi sa izvršavanjem volonterskih usluga i aktivnosti,
 - g) novčane naknade isplaćene za premije osiguranja volontera za slučaj smrti, fizičke povrede ili profesionalne bolesti tokom volontiranja, odnosno novčane naknade u svrhu osiguranja odgovornosti za štetu nastalu kod organizatora volontiranja ili trećeg lica,
 - h) džeparac za putovanja isplaćen volonterima, uz uslov da iznos džeparca ne prelazi iznos od 50 % dnevnice propisane za državne službenike,
 - i) novčana naknada isplaćena za pribavljanje dokumenata ili plaćanje administrativnih taksi nužnih za omogućavanje volontiranja,
 - j) računom potvrđene novčane naknade isplaćene za druge troškove koji nastanu u vezi sa obavljanjem volonterskih usluga i aktivnosti i
 - k) isplaćeni novčani iznosi dobitnicima nagrade Bosne i Hercegovine za volontiranje.

Član 15.
(Načelo dobrovoljnosti i solidarnosti volontiranja)

- (1) Volontiranje se obavlja slobodnom voljom volontera iz razloga solidarnosti, a u skladu sa članom 2. ovog zakona.
- (2) Obavljene aktivnosti ili usluge koje nisu učinjene slobodnom voljom volontera ili na način predviđen ovim zakonom ne smatraju se volontiranjem.

Član 16.
(Načelo transnacionalnosti volontiranja)

- (1) Državljeni Bosne i Hercegovine koji volontiraju u inostranstvu imaju sva prava i obaveze predviđene ovim zakonom i preuzetim međunarodnopravnim obavezama.
- (2) Organizator volontiranja je obavezan ugovoriti prava iz ovog zakona za državljane Bosne i Hercegovine koji će volontirati u inostranstvu.
- (3) Lica koja nisu državljani Bosne i Hercegovine imaju pravo da volontiraju na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (4) Lica iz stava (1) ovog člana imaju status međunarodnog volontera.
- (5) Međunarodni volonteri izjednačeni su u svojim pravima i obavezama sa volonterima državljanima Bosne i Hercegovine i na njih se primjenjuju odredbe ovog zakona i međunarodni propisi iz ove oblasti.
- (6) Ugovor o volontiranju koji zaključi volonter stranac u pisanom obliku u skladu sa ovim zakonom smatra se dokazom o opravdanosti privremenog boravka.

POGLAVLJE III ETIČKI KODEKS VOLONTERA

Član 17.
(Etički kodeks volontera)

- (1) Etički kodeks volontera donosi Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu:Ministarstvo).
- (2) Etički kodeks (u daljem tekstu: Kodeks) propisuje pravila ponašanja volontera i organizatora volontiranja u skladu sa načelima volontiranja ovog zakona.
- (3) Kodeks se objavljuje u „Službenom glasniku BiH“.
- (4) Svaki organizator volontiranja može donijeti vlastita etička načela koja proističu iz njegove djelatnosti, a koja nisu u suprotnosti sa Kodeksom, osnovnim načelima volontiranja ovog zakona, te domaćim i međunarodnim propisima koji uređuju volontiranje.

POGLAVLJE IV DRŽAVNA NAGRADA ZA VOLONTIRANJE

Član 18.
(Državna nagrada i Pravilnik o dodjeli nagrade)

- (1) Državna nagrada za volontiranje (u daljem tekstu: Državna nagrada) najviše je priznanje što ga Ministarstvo dodjeljuje za volontiranje, doprinos promovisanju volontiranja i druge volonterske aktivnosti.
- (2) Nagrada se dodjeljuje volonteru i organizatoru volontiranja kao godišnja nagrada.

- (3) Sredstva za dodjeljivanje nagrade i promociju volonterizma osiguravaju se iz tekuće rezerve koja se koristi za grantove neprofitnim organizacijama po proceduri definisanoj Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.
- (4) Visina novčane nagrade koja se dodjeljuje volonteru jednaka je iznosu dvije prosječne neto plate, a organizatoru volontiranja sedam prosječnih neto plata isplaćenih u Bosni i Hercegovini u prethodnoj godini.
- (5) Pravilnik o dodjeli nagrade za volontiranje donosi ministar pravde Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ministar).
- (6) Pravilnikom se detaljnije propisuju kriteriji, postupak za dodjelu nagrade, izgled medalje i povelje, te druga pitanja važna za dodjelu nagrade.
- (7) Jedinice lokalne samouprave svojim podzakonskim aktima propisuju posebne oblike nagrađivanja volonterskog aktivizma.

POGLAVLJE V UGOVOR O VOLONTIRANJU

Član 19.

(Ugovor o volontiranju)

- (1) Ugovorom o volontiranju volonter i organizator volontiranja ugovaraju međusobna prava i obaveze i specifičnosti potrebne za pojedinačnu volontersku aktivnost ili pružanje pojedine volonterske usluge.
- (2) Ugovor o volontiranju može imati potpis i drugih ugovornih strana koje imaju posebne interese za specifični oblik volontiranja.

Član 20.

(Forma ugovora o volontiranju)

- (1) Ugovor o volontiranju zaključuje se usmeno ili u pismenoj formi.
- (2) Zaključivanje ugovora o volontiranju u pismenoj formi obavezno je u slučajevima:
 - a) volontiranja povezanog sa povećanim rizicima za život i zdravlje volontera,
 - b) volontiranja stranih državljana,
 - c) volontiranja državljana Bosne i Hercegovine u inostranstvu, a koje organiziraju ili suorganiziraju organizatori volontiranja sa sjedištem u Bosni i Hercegovini,
 - d) dugotrajnog volontiranja,
 - e) kada su organizatori volontiranja tijela iz člana 6. stav (2) a), b), c), d), e).,
 - f) volontiranja sa djecom, osobama sa invaliditetom, osobama sa poteškoćama u razvoju, starim i nemoćnim osobama, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili djelimično lišena poslovne sposobnosti,
 - g) kad volonter to zahtijeva,
 - h) u drugim slučajevima određenim ovim zakonom.
- (3) Pri zaključivanju ugovora o volontiranju u usmenoj formi organizator volontiranja je obavezan izdati pisanu potvrdu.

Član 21.
(Sadržaj ugovora o volontiranju)

- (1) Ugovor o volontiranju sadrži podatke o:
- a) ugovornim stranama, te mjestu njihovog prebivališta odnosno sjedišta,
 - b) mjestu volontiranja i vremenu trajanja volontiranja,
 - c) volonterskim aktivnostima ili uslugama koje će obavljati,
 - d) specifičnim pravima i obavezama volontera,
 - e) edukaciji za volontiranje,
 - f) ličnoj sigurnosti tokom volontiranja pri dolasku na mjesto volontiranja i povratku sa mjesta volontiranja, kao i za vrijeme edukacije u skladu sa odredbama ovoga zakona,
 - g) troškovima u vezi sa volontiranjem i načinu njihove nadoknade,
 - h) načinu osiguranja ugovorenih prava volontera i
 - i) obliku prestanka ugovora o volontiranju.
- (2) Bitan elemenat ugovora o volontiranju je izjava sa propisno ovjerenim potpisom volontera da ne postoje okolnosti koje ga onemogućavaju ili bitno ometaju u obavljanju aktivnosti iz ugovora o volontiranju ili koje ugrožavaju život i zdravlje osoba sa kojima tokom volontiranja dolaze u kontakt.
- (3) Bitan elemenat ugovora o volontiranju kojim se ugovara pružanje usluga djeci, osobama sa invaliditetom, osobama sa poteškoćama u razvoju, starim i nemoćnim osobama, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili djelimično lišene poslovne sposobnosti je uvjerenje iz kaznene evidencije za volontera i drugi dokazi da ne postoje okolnosti iz člana 9. stav (2), a iste će organizator volontiranja pribaviti po službenoj dužnosti.
- (4) Ugovor o volontiranju može sadržavati i podatke bitne za pojedini specifični oblik volontiranja u određenom vremenskom periodu ili na određenom mjestu.

Član 22.
(Prestanak ugovora o volontiranju)

Ugovor o volontiranju prestaje:

- a) danom pravosnažnosti odluke o lišavanju poslovne sposobnosti za volontera u slučaju kad su u potpunosti lišeni poslovne sposobnosti,
- b) danom pravosnažnosti odluke o djelimičnom lišavanju poslovne sposobnosti za volontera koji je djelimično lišen poslovne sposobnosti,
- c) kad volontiranje prelazi obim poslovne sposobnosti volontera, a na zahtjev volontera ili organizatora volontiranja,
- d) smrću volontera,
- e) kad organizator volontiranja prestane djelovati bez pravnog nasljednika,
- f) istekom roka na koji je ugovor zaključen ili ispunjenjem ugovora,
- g) jednostranim raskidom volontera, odnosno lica koja ga izdržavaju ili zakonski zastupaju, osim kada bi to izazvalo neposrednu i trenutnu štetu organizatoru volontiranja, korisnicima volontiranja ili trećim osobama ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno,
- h) iz drugih razloga određenim ugovorom o volontiranju,
- i) u drugim slučajevima određenim ovim zakonom i
- j) sporazumnim raskidom.

Član 23.
(Raskid ugovora o volontiranju)

Organizator volontiranja može raskinuti ugovor o volontiranju:

- a) kad prestane potreba za volontiranjem,
- b) kad nije u mogućnosti da osigura uslove za dalje volontiranje,
- c) kad utvrdi da volonter ne ispunjava ugovorene obaveze,
- d) kad volonter svojim aktivnostima ugrožava korisnika volontiranja,
- e) u slučajevima kršenja dopunskih etičkih pravila donesenih za pojedine oblike volontiranja, i
- f) kad se ispuni uslov određen ugovorom o volontiranju.

POGLAVLJE VI PRAVA I OBAVEZE VOLONTERA I ORGANIZATORA VOLONTIRANJA

Član 24.
(Prava volontera)

(1) Volonter ima pravo:

- a) na pisanu potvrdu o volontiranju,
- b) na upoznavanje sa etičkim normama bitnim za pojedini oblik volontiranja,
- c) na odgovarajuću edukaciju sa ciljem poboljšanja kvaliteta obavljenih aktivnosti i pruženih usluga, a naročito ako to zahtijeva priroda volonterskih aktivnosti i usluga koje se pružaju,
- d) na stručnu pomoć i podršku tokom volontiranja,
- e) na upoznavanje sa uslovima volontiranja, aktivnostima koje će obavljati, uslugama koje će pružati i pravima koja im pripadaju na osnovu ovog zakona i drugih propisa kao i opštih akata organizatora volontiranja,
- f) na nadoknadu ugovorenih troškova nastalih u vezi sa volontiranjem,
- g) na odgovarajuće i sigurne uslove rada u skladu sa prirodom volonterskih aktivnosti koje obavlja,
- h) na zaštitnu opremu u skladu sa prirodom volonterskih aktivnosti koje obavlja i usluga koje pruža,
- i) da se upozna sa opasnostima koje su u vezi sa specifičnim oblikom volontiranja koje obavlja,
- j) na dnevni odmor u ugovorenom trajanju,
- k) na zaštitu privatnosti i ličnih podataka i
- l) da učestvuje u odlučivanju o pitanjima u vezi sa volontiranjem u skladu sa mogućnostima organizatora volontiranja i obliku volontiranja.

(2) Opravdano odsustvo sa volontiranja ne može biti razlog za gubitak bilo kojeg prava volontera.

(3) Posebna prava volontera koja nisu određena ovim zakonom mogu se odrediti ugovorom o volontiranju.

Član 25.
(Obaveze volontera)

(1) Volonter je obavezan da:

- a) volontira u skladu sa stručnim propisima i uputstvima organizatora volontiranja,
- b) čuva službenu tajnu i povjerljive i lične podatke o organizatoru ili korisniku volontiranja i
- c) odbije volontiranje koje je suprotno ovom zakonu.

(2) Obaveza volontera je da izvršava uputstva organizatora volontiranja, osim uputstva u vezi sa volontiranjem koja su:

- a) opasna po život i zdravlje volontera ili drugih lica,

- b) moralno neprihvatljiva za volontera i
 - c) u suprotnosti sa ugovorom o volontiranju.
- (3) Ako izvršavanje uputstva može uzrokovati štetu volonteru, korisnicima volontiranja ili trećim licima, volonter je dužan da na to upozori organizatora volontiranja.
- (4) Volonter ne odgovara za prouzrokovanu štetu ako je prethodno upozorio organizatora volontiranja na takvu mogućnost.

Član 26. **(Obaveze organizatora volontiranja)**

- (1) Organizator volontiranja obavezan je da:
- a) osigura volonteru zaštitu tokom obavljanja volonterskog rada propisanu Zakonom o radu i drugim podzakonskim propisima koji regulišu oblast zaštite na radu,
 - b) poštuje prava volontera,
 - c) izvrši ugovorene obaveze prema volonterima,
 - d) osigura uslove za poštovanje prava volontera,
 - e) izda volonteru pisanu potvrdu o volontiranju te u nju upiše podatke u skladu sa članom 28. ovog zakona,
 - f) osigura materijale i sredstva za obavljanje volonterskih aktivnosti,
 - g) osigura isplatu ugovorenih troškova volonteru,
 - h) osigura volonteru tajnost ličnih podataka i zaštitu privatnosti i
 - i) osigura druge uslove i poštuje prava propisana ovim zakonom.
- (2) Organizator volontiranja obavezan je da volontera osigura od profesionalne bolesti i posljedica nesreće na poslu u slučaju:
- a) volontiranja u uslovima opasnim za život i zdravlje volontera i
 - b) kad je tako ugovoreno.

Član 27. **(Izveštaj o volontiranju)**

- (1) Na zahtjev Ministarstva organizator volontiranja dužan je da dostavi izvještaj o obavljenim aktivnostima i uslugama određenim ovim zakonom.
- (2) Organizatori volontiranja dužni su da svaka tri mjeseca dostavljaju izvještaj Ministarstvu o volonterskim aktivnostima u kojima su angažovana maloljetna lica, te jednom godišnje izvještaj o svim volonterskim aktivnostima, koji sadržavaju podatke o broju volontera i broju sati koji su uloženi u volonterske aktivnosti.

Član 28. **(Postupak i uslovi za izvršenje obaveza organizatora volontiranja)**

Postupak i uslovi za izvršenje obaveza utvrđenih članom 25. ovog zakona biće propisani posebnim pravilnikom koji donosi ministar.

Član 29.
(Potvrda o volontiranju)

- (1) Potvrda o volontiranju sadrži: lične podatke o volonteru, podatke o vremenu volontiranja, kratak opis volonterskih aktivnosti, te ostale specifičnosti pojedinog oblika volontiranja.
- (2) Potvrda o volontiranju, osim podataka iz stava (1) ovog člana sadrži potpis lica ovlaštenog za zastupanje organizatora volontiranja, te pečat organizatora volontiranja kojima se garantuje tačnost navedenih podataka.

Član 30.
(Naknada štete)

- (1) Volonter koji za vrijeme volontiranja namjerno ili zbog krajnje nepažnje uzrokuje štetu korisnicima volontiranja, organizatoru volontiranja ili trećim licima dužan je da nadoknadi štetu u skladu sa opštim propisima obligacionog prava.
- (2) Organizator volontiranja za štetu koju volonter prouzrokuje korisnicima volontiranja ili trećim licima za vrijeme volontiranja odgovara po principu objektivne odgovornosti, osim ako dokaže da su postojali razlozi koji isključuju njegovu odgovornost.
- (3) Organizator volontiranja koji je nadoknadio štetu korisniku volontiranja ili trećem licu ima pravo da traži odštetu od volontera ako se dokaže da je volonter štetu prouzrokovao namjerno ili iz krajnje nepažnje.

Član 31.
(Nadzor)

Nadzor nad primjenom ovog zakona i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona, uslovima i načinom volontiranja vrši Ministarstvo.

POGLAVLJE VII KAZNENE ODREDBE

Član 32.
(Prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kazniće se organizator volontiranja za prekršaj, ako:
 - a) ne izvrši obaveze iz člana 25. ovog zakona,
 - b) odbije da upiše podatke koje je obavezan da upiše u potvrdu o volontiranju iz člana 28. ovog zakona i
 - c) u potvrdu o volontiranju upiše neistinite podatke.
- (2) Ako su prekršaji iz st. (1) i (2). ovog člana učinjeni prema maloljetnicima ili licima potpuno ili djelomično lišenim poslovne sposobnosti, iznos novčane kazne se udvostručuje.
- (3) Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM, te oduzimanjem ostvarenog profita kazniće se pravno lice koje postupava protivno članu 11. ovog zakona.
- (4) Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM kazniće se organizator volontiranja koji postupava protivno čl. 9, 10. i 11. ovog zakona.

POGLAVLJE VIII PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33. (Primjena opštih propisa obligacionog prava)

Na oblike volontiranja koji nisu uređeni ovim zakonom, kao i na odnose iz ugovora o volontiranju koji nisu uređeni ovim zakonom supsidijarno se primjenjuju opšti propisi obligacionog prava.

Član 34. (Podzakonski akti)

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti podzakonske akte iz člana 17., 18. stav (5), člana 28., ovog zakona i Uputstvo o vođenju Registra praćenja organizacija i udruženja volontera.

Član 35. (Usklađivanje propisa)

Entiteti, odnosno Brčko Distrikt dužni su u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiti svoje propise koji regulišu volontiranje i volonterski rad sa ovim zakonom.

Član 36. (Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

PS BiH broj _____ /10

_____ 2010. godine

S a r a j e v o

**Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH**

**Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH**

O B R A Z L O Ž E N J E

I – USTAVNOPRAVNI OSNOV ZA UVOĐENJE PROPISA I NJEGOVA USKLAĐENOST SA POSTOJEĆIM ZAKONODAVSTVOM

Ustavni osnov za donošenje Zakona o volontiranju sadržan je u članu IV tačka 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine kojim je propisano da je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva Bosne i Hercegovine ili da se provedu nadležnosti Skupštine po ovom Ustavu.

Također, član II 1. Ustava Bosne i Hercegovine propisuje da će Bosna i Hercegovina i oba entiteta osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Na oblike volontiranja koji nisu uređeni ovim zakonom, kao i na odnose iz ugovora o volontiranju koji nisu uređeni ovim zakonom supsidijarno se primjenjuju opšti propisi obligacionog prava.

II – RAZLOZI ZA UVOĐENJE PROPISA I OBJAŠNJENJE ODABRANE POLITIKE

Volontiranje, kao oblik pružanja usluga drugom licu dobrovoljno i bez naknade, ima sve veću ulogu u modernim društvima. Volontiranjem građani pružaju pomoć onima kojima je pomoć potrebna, ili zajednici u kojoj žive, a u isto vrijeme razvijaju svoju ličnost, poslovne i profesionalne potencijale, te pridonose opštem dobru. Volonteri i volontiranje su jedno od ključnih obilježja trećeg (neprofitnog) sektora.

Kada je riječ o Bosni i Hercegovini (BiH), volonterski rad ima veoma značajnu ulogu u poslijeratnoj obnovi i izgradnji zemlje. Ovo se posebno odnosi na oblasti povratka izbjeglica, zaštite čovjekove okoline, nadgledanja izbora, vraćanja međunacionalnog povjerenja i tolerancije, izgradnji demokratskog i građanskog društva, itd.

Na žalost, uprkos njegovom društvenom značaju, volonter i volontiranje nije priznat kao pravna kategorija u BiH. Jedino priznata kategorija “*volontera*” su stažisti – pripravnici koji su regulisani propisima o radnim odnosima, iako se oni ne mogu smatrati volonterima, u smislu ovoga zakona. Ovo stoga što je stažiranje obavezni preduslov za polaganje državnog ispita, koji je propisan za određena zanimanja.

Na drugoj strani, ni propisi o obligacionim odnosima, posebno odredbe ugovora o djelu, ne pružaju odgovarajući pravni osnov za angažovanje volontera. Naime, predmet ugovora o djelu (izvođenje određenog zadatka) razlikuje se od ugovora o vršenju volonterskih usluga, čiji je predmet vršenje dobrovoljnog rada. Osim toga, bitan element ugovora o dijelu je plaćanje naknade izvršiocu za obavljene posao.

Uzimajući u obzir sve naprijed navedeno, činjenicu da u BiH ne postoji odgovarajući pravni osnov za angažovanje volontera, te cijeneći sveukupnu korist koju donosi volontiranje, evidentno je koliko je važno da se pitanje volontiranja reguliše na državnom nivou.

Prilikom izrade nacrtu Zakona radna grupa se rukovodila sljedećim načelima: načelom zabrane diskriminacije volontera i korisnika volontiranja, odnosno jednakih mogućnosti za sva lica, načelom zaštite korisnika volontiranja, načelom zabrane iskorištavanja volontera, načelom zaštite maloljetnih volontera, načelom obrazovanja o volonterizmu, načelom zaštite osoba djelimično i potpuno lišenih poslovne sposobnosti, načelom besplatnosti volontiranja, načelom dobrovoljnosti i solidarnosti, i načelom transnacionalnosti volontiranja.

Tokom izrade nacrtu ovoga Zakona radna grupa je koristila Jedinствена pravila za izradu pravnih propisa u institucijama BiH.

Ovim zakonom uređena su sljedeća pitanja:

POGLAVLJE I - OPŠTE ODREDBE

Odredbama člana 1. – 7. definišu se, predmet i osnovni pojmovi u vezi sa volontiranjem, pojam i značaj volontiranja, organizatora i korisnika volontiranja, te šta se smatra volontiranjem, a šta ne.

POGLAVLJE II - OSNOVNA NAČELA VOLONTIRANJA

Odredbom člana 8. je regulisana zabrana diskriminacije volontera i korisnika volontiranja po bilo kom osnovu.

Odredbom člana 9. regulisana je zaštita korisnika volontiranja.

Odredbom člana 10. zabranjuje se iskorištavanje volontera.

Odredbama člana 11. - 13. reguliše se mogućnost i zaštita volontiranja maloljetnih lica, lica djelimično lišenih poslovne sposobnosti, zabrana volontiranja lica potpuno lišenih poslovne sposobnosti, te uloga i značaj obrazovanja o volonterizmu.

Odredbama člana 14. - 15. propisuje se besplatnost volontiranja i određuje koje naknade troškova se ne smatraju novčanom naknadom ili imovinskom koristi, te da se volontiranje obavlja dobrovoljno iz razloga solidarnosti.

Odredbom člana 16. definiše se status međunarodnog volontera u Bosni i Hercegovini.

U Poglavlju II Osnovna načela volontiranja - uvodi se načelo transnacionalnosti volontiranja, koje podrazumijeva pravo lica koja nisu državljani Bosne i Hercegovine da volontiraju na teritoriji Bosne i Hercegovine, te izjednačavanje u pravima i obavezama međunarodnih volontera i volontera državljana Bosne i Hercegovine (član 16).

POGLAVLJE III – ETIČKI KODEKS VOLONTERA

Odredbom člana 17. reguliše se način donošenja Etičkog kodeksa volontera i šta se njime uređuje.

POGLAVLJE IV - DRŽAVNA NAGRADA ZA VOLONTIRANJE

Odredbom člana 18. utvrđuju se davaoci, sredstva i kriteriji za dodjelu Državne nagrade za volontiranje koja je najviše priznanje koje Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine dodjeljuje za volontiranje, doprinos promovisanju volontiranja i druge volonterske aktivnosti.

POGLAVLJE V - UGOVOR O VOLONTIRANJU

Odredbama člana 19. - 23. reguliše se sadržaj i forma ugovora o volontiranju koji zaključuju volonter i organizator volontiranja.

POGLAVLJE VI - PRAVA I OBAVEZE VOLONTERA I ORGANIZATORA VOLONTIRANJA

Odredbama člana 24. - 29. regulišu se prava i obaveze volontera kao i obaveze organizatora volontiranja.

Odredbom člana 30. regulisane su obaveze u pogledu naknade štete nastale prilikom volontiranja.

Odredbom člana 31. regulisano je ko vrši nadzor nad primjenom ovog zakona.

POGLAVLJE VII - KAZNENE ODREDBE

Odredbom člana 32. propisane su kaznene odredbe.

POGLAVLJE VIII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Odredbom člana 33. regulisana je supsidijarna primjena Zakona o obligacionim odnosima na odnose koji nisu uređeni ovim zakonom.

Odredbom člana 34. propisana je obaveza ministra da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu donese podzakonske akte kojim će se bliže propisati dodjela nagrade za volontiranje i uspostavljanje nadzora nad primjenom zakona.

Odredbom člana 35. regulisano je da su Entiteti, odnosno Brčko Distrikt dužni da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona usklade svoje propise koji regulišu volontiranje i volonterski rad sa ovim zakonom.

Odredbom člana 36. regulisano je stupanje na snagu ovog zakona.

III – USKLAĐENOST PROPISA SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Prije svega želimo da istaknemo da je 2011. godina proglašena godinom volontiranja u Evropskoj uniji te se od zemalja članica, kandidata i potencijalnih kandidata očekuje da promovišu volonterizam kao veoma koristan i značajan segment društva.

Zakon o volontiranju je usklađen sa Direktivom Vijeća Evrope 2004/114/EC koja reguliše uslove za ulazak i boravak državljana trećih zemalja sa ciljem studiranja, razmjene učenika, neplaćene obuke i volonterskih aktivnosti (Sl. gl. L 375, 23.12.2004.).

Zakon o volontiranju zasiva se na principima utvrđenim ratifikovanim međunarodnim konvencijama u ovoj oblasti: Opšta deklaracija OUN o ljudskim pravima (1948), Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1966) i Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda (2004), kao i na dokumentima Ujedinjenih nacija, Vijeća Evrope i Evropske unije kojima se promoviše volontiranje i podstiču države da podrže volonterske aktivnosti.

Značaj volontiranja prepoznala je Generalna skupština *Ujedinjenih nacija (UN)* usvojivši Rezoluciju br. 56/38 (2001) i Rezoluciju br. 57/106 (2002) koje naglašavaju doprinos volontiranja i drugih oblika građanskog učešća u ekonomsko-socijalnom razvoju država članica i posebno ističu ulogu volontiranja kao neizostavne komponente bilo koje strategije usmjerene na eliminisanje siromaštva, podsticanje održivog razvoja, unapređenja zdravstvene zaštite, prevencije i uklanjanja posljedica prirodnih katastrofa, kao i prevazilaženja svih oblika društvenog isključenja i diskriminacije.

UN je 2001. godinu proglasio Međunarodnom godinom volontera (Dokument 8917), a 5. decembar proglašen je Međunarodnim danom volontera, te su pokrenute razne inicijative za promovisanje volonterizma. Rezolucija Opšte skupštine UN-a 56/38 (2002) preporučuje državama stvaranje "poticajnih fiskalnih, zakonskih i drugih okvira, uključujući one koji se odnose na organizacije koje se bave volontiranjem" uvođenjem zakonodavstva, poreskih olakšica i subvencija, te olakšavanje uspostavljanja partnerskih odnosa u vezi sa volontiranjem u građanskom društvu.

Važnost volontiranja je prepoznata i u *Evropskoj uniji*. U odredbama deklaracije br. 38., koja je pripojena Amsterdamskom ugovoru Evropske unije iz 1999. godine, navodi se bitan doprinos volonterstva u razvoju socijalne solidarnosti. Ističe se da će Unija podsticati evropsku dimenziju volonterskih organizacija, posebno naglašavajući razmjenu informacija i iskustava, kao i učešće mladih i starih u volonterskom radu.

Preporukom *Vijeća Evrope* NO R (94) 4 preporučuje se državama da definišu volontiranje na državnom nivou, naglašavajući njegove obrazovne aspekte i značaj za društvo.

Preporukom Vijeća Evrope 1496 (2001.) „Poboljšanje položaja i uloge volontera u društvu“ prepoznaje se uloga i vrijednost volonterizma, traži se prepoznavanje i ukidanje svih prepreka koje mogu spriječiti lice u volonterskim aktivnostima, te usvajanje i promovisanje političkih i zakonodavnih rješenja koja će poticati volontiranje. Vijeće Evrope, je 2000.godine izradilo Konvenciju o promociji dugoročnih međunarodnih volonterskih usluga od strane mladih volontera (ETS br. 175), kojom se reguliše pravni status mladih volontera (između 18 – 25 godina), koji žele da volontiraju u stranoj državi u periodu od 3-12 mjeseci.

Tekovine prava Evropske Unije su cijenjene i poštovane, te kao takve i ugrađene u tekst Zakona s obzirom na proces približavanja pridruživanja Bosne i Hercegovine Evropskoj Uniji i njenoj aquis communitarie.

Uvažavajući sve veći značaj volontiranja, mnoge zemlje pristupile su izradi odgovarajućeg pravnog okvira koji bi podsticao volonterske aktivnosti. Tako su odgovarajući zakoni o pravnom statusa volontera donijeti u Italiji 1991. godine, Španiji 1996. godine, SAD 1997. godine, Portugalu i Brazilu 1998. godine, Francuskoj 2001. godine. I nove članice Evroske unije, na primjer, Poljska, Češka i Mađarska, takođe su svojim propisima bliže regulisali status volontera.

Iz navedenog se vidi da je volontiranje prepoznato kao značajan segment društva koji se kao takav promoviše u cijelom svijetu.

IV – PROVEDBENI MEHANIZMI I NAČIN OSIGURAVANJA POŠTIVANJA PROPISA

Provedbeni mehanizmi i način osiguravanja poštivanja ovog zakona predviđeni su samim zakonom. Ministar Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine će u zakonom predviđenom roku donijeti podzakonske akte. Nadzor nad primjenom ovog Zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog zakona, uslovima i načinom volontiranja vršit će Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.

V – OBRAZLOŽENJE FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA I FINANSIJSKIH EFEKATA ZAKONA

Zakonom se predviđa državna nagrada za volontiranje koja je najviše priznanje koje Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine dodjeljuje za volontiranje, doprinos promovisanju volontiranja i druge volonterske aktivnosti. Nagrada se dodjeljuje volonteru i organizatoru volontiranja kao godišnja nagrada.

Sredstva za dodjeljivanje državne nagrade i promociju volonterizma bit će osigurana iz budžeta institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH i to iz tekuće rezerve koja se koristi za grantove neprofitnim organizacijama, po proceduri definisanoj u skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH.

Identična nagrada za volontera i organizatora volontiranja predviđena je i u Zakonu o volontiranju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 73/08), prema kome se nagrada za volontiranje dodjeljuje za istaknut angažman u oblasti volonterizma. Visina novčane nagrade koja se dodjeljuje za volontera iznosi 1.000,00 konvertibilnih maraka a za organizatora volontiranja 5.000,00 konvertibilnih maraka.

Cijeneći navedeno, predviđeno je da visina novčane nagrade koja se dodjeljuje volonteru iznosi dvije prosječne neto plate, a organizatoru volontiranja sedam prosječnih neto plata isplaćenih u Bosni i Hercegovini u prethodnoj godini. Pravilnikom o dodjeli nagrade za volontiranje koji će donijeti ministar Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine detaljnije će se propisati kriteriji, postupak za dodjelu, izgled medalje i povelje te druga pitanja važna za dodjelu nagrade.

VI – OPIS KONSULTACIJA VOĐENIH U PROCESU IZRADE PROPISA

Od samog početka rada na izradi nacrtu Zakona o volontiranju u rad poslovne grupe bili su uključeni predstavnici organizacija civilnog društva koji posjeduju značajnu ekspertizu iz oblasti volonterizma i volonterskog rada, kako bi svojim iskustvom i komentarima doprinjeli što boljem zakonskom regulisanju ove oblasti. Komentari koje su dostavili predstavnici organizacija civilnog društva su u velikom dijelu prihvaćeni i ugrađeni u tekst nacrtu Zakona o volontiranju.

Javne konsultacije su obavljene u skladu sa Pravilima za javne konsultacije u izradi pravnih propisa Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 81/06).

U cilju provjere usklađenosti određenih odredbi nacrtu Zakona o volontiranju sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu („Službeni glasnik BiH“ br. 36/08) i Direktivom Vijeća Evrope 2004/114/EC (Direktiva EC), održane su konsultacije sa Službom za odnose sa strancima BiH.

Nakon zajedničke analize konstatovano je da su Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu kao i nacrt Zakona o volontiranju u potpunosti usklađeni sa Direktivom Vijeća Evrope 2004/114/EC koja reguliše uslove za ulazak i boravak državljana trećih zemalja sa ciljem studiranja, razmjene učenika, neplaćene obuke i volonterskih aktivnosti (Sl. gl. L 375, 23.12.2004.).

Također su obavljene konsultacije sa Ministarstvom civilnih poslova Bosne i Hercegovine koji u cijelosti podržavaju izradu ovog zakona i na isti nemaju primjedbi.

VII – RASPORED EVENTUALNOG PONOVRNOG PREISPITIVANJA UVEDENOG PROPISA

Praćenje provođenja i primjenu ovog zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog zakona će vršiti Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.